

Udenrigsministeriet

Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>

Bilag	Sag/ID Nr.	Enhed	Dato
	2020-8661	JTEU / Brexit-sekretariatet	18. februar 2020

EUU alm.del – endeligt svar på spørgsmål 1 ad KOM (2020) 0035 fra Rasmus Nordqvist stillet den 6. februar 2020 til udenrigsministeren

Spørgsmål

Ministeren bedes oversende et notat, hvori der redegøres for hvilke dele af Kommissionens foreslåede forhandlingsdirektiver vedrørende forhandlingerne med Storbritannien om det fremtidige forhold, der vil kunne indgås som henholdsvis en ren EU-aftale, og hvilke dele, der vil skulle omfattes af en blandet aftale.

Svar

Indledning

Spørgsmålet om formen for EU's aftaler med tredjelande, dvs. om der skal være tale om en ren EU-aftale eller en såkaldt blandet aftale, afgøres ikke i forbindelse med Ministerrådets vedtagelse af Kommissionens forhandlingsmandat, men først når forhandlingerne er afsluttet. Det er også tilfældet for aftalen om den fremtidige relation til Storbritannien.

Nedenstående besvarelse bygger derfor på generelle betragtninger om EU's aftaler med tredjelande sammenholdt med Kommissionens forslag til forhandlingsmandat.

Kompetencefordelingen mellem EU og medlemslandene

Spørgsmålet om hvorvidt en aftale skal indgås som en ren EU-aftale eller en blandet aftale, afhænger af en nærmere analyse af kompetenceforholdet mellem EU og medlemslandene på de områder, som aftalen dækker. I den forbindelse sondres der mellem 1) områder,

hvor kun EU kan lovgive (EU-enekompetence), 2) områder hvor både EU og medlemslandene kan lovgive (delt kompetence) og 3) områder hvor alene medlemslandene kan lovgive (medlemslandenes enekompetence).

Det følger af Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) art. 3, at EU har enekompetence på følgende områder: Toldunionen, fastlæggelse af de konkurrenceregler, der er nødvendige for det indre markeds funktion, den monetære politik for de medlemslande, der har euroen som valuta, bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik og den fælles handelspolitik. EU har herudover enekompetence til at indgå internationale aftaler på områder med delt kompetence, f.eks. når aftalen berører fælles EU-regler, eller når den skal hjælpe EU med at udøve sine interne beføjelser.

Af TEUF art. 4 fremgår det, at EU deler kompetence med medlemslandene på følgende hovedområder: Det indre marked, dele af social- og arbejdsmarkedspolitikken, økonomisk, social og territorial samhørighed, landbrug og fiskeri, (undtagen bevarelse af havets biologiske ressourcer), miljø, forbrugerbeskyttelse, transport, transeuropæiske net, energi, retlige og indre anliggender samt dele af de fælles sikkerhedsudfordringer på folkesundhedsområdet. At EU og medlemslandene deler kompetence betyder, at både EU og medlemslandene har kompetence til vedtage regulering. Medlemslandene kan dog alene udøve deres kompetence i det omfang, EU ikke gør det.

Medlemslandenes enekompetence i relation til international aftaleindgåelse omfatter de områder, hvor der ikke overført kompetence til EU til at lovgive, f.eks. de områder, der er oplyst i TEUF art. 6, hvor EU alene kan støtte, koordinere og supplere medlemslandenes handlinger. De oplyste områder er: beskyttelse af og forbedring af menneskers sundhed, industri, kultur, turisme, uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom, sport, civilbeskyttelse og administrativt samarbejde. Herudover er der f.eks. dele af skatte- og socialområdet, hvor medlemslandenes har enekompetence.

Generelt om EU's aftaleindgåelse

EU's aftaler med tredjelande, der kun dækker områder under EU's enekompetence, skal kun godkendes af tredjelandet og internt i EU, dvs. af Ministerrådet og Europa-Parlamentet.

EU's aftaler med tredjelande, der ikke kun indeholder bestemmelser omfattet af EU's enekompetence, er traditionelt blevet indgået som blandede aftaler, dvs. som aftaler mellem det pågældende tredjeland på den ene side og EU og dets medlemslande på den anden side. En sådan aftale skal godkendes både internt i EU, de enkelte medlemslande og det pågældende tredjeland.

Det bemærkes, at det er fast antaget, at det kun er juridisk påkrævet, at en aftale med et tredjeland indgås som en blandet aftale, når den indeholder en eller flere bestemmelser, der er omfattet af medlemslandenes enekompetence. Der vil dog ofte være et politisk ønske hos et flertal i Ministerrådet om, at der skal være tale om en blandet aftale og ikke en ren EU-aftale, når den dækker over områder med delt kompetence.

Kommissionens forslag til forhandlingsmandat

Som anført indledningsvist afgøres spørgsmålet om formen for EU's aftaler med tredjelande først, når forhandlingerne er afsluttet, og der er klarhed om, hvilke områder aftalen dækker. Nedenstående er således Udenrigsministeriets umiddelbare vurderinger på baggrund af forslaget til forhandlingsmandat og med forbehold for, at indholdet af den endelige aftale ikke kendes.

Det kan indledningsvist konstateres, at forslaget til forhandlingsmandat både dækker emneområder, hvor EU har enekompetence og hvor kompetencen er delt med medlemslandene. Omvendt synes forslaget ikke umiddelbart at dække områder, der er omfattet af medlemslandenes enekompetence.

Det forventes, at de dele af forslaget til forhandlingsmandat, der relaterer sig til en told- og handelsaftale vedrørende handel med varer og tjenesteydelser, intellektuelle ejendomsrettigheder, direkte udenlandske investeringer, gennemførelse af ensartethed i liberaliseringsforanstaltninger, eksportpolitik og handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger, kan indgås som en ren EU-aftale, da den fælles handelspolitik og toldunionen hører under EU's enekompetence.

Hvis aftalen også omfatter områder med delt kompetence, f.eks. transport, retlige og indre anliggender og energi, kan det føre til, at den indgås som en blandet aftale. Hvorvidt det er tilfældet vil dog først kunne afgøres efter drøftelser i Ministerrådet og herunder en nærmere analyse af den endelige aftales indhold sammenholdt med eksisterende EU-lovgivning på området.

Det kan desuden ikke udelukkes, at aftalen i sidste ende opsplittes, således at de dele, der kan indgås af EU alene, udskilles til en ren EU-aftale eller, at man lader disse elementer træde midlertidigt i kraft mens ratifikationsprocessen i medlemslandene pågår.

Med venlig hilsen

Jeppe Kofod